

Stockholm den 17 oktober 2016

R-2016/1318

Till Kulturdepartementet

Ku2016/01778/DISK

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 15 juli 2016 beretts tillfälle att avge yttrande över departementspromemorian Utvidgat skydd mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet (Ds 2016:26).

Advokatsamfundet anser att ändringsförslaget kan utgöra ett viktigt normativt ställningstagande i diskrimineringslagstiftningen. Att undantaget från diskrimineringsförbudet om bristande tillgänglighet vad avser enskilda näringsidkare med mindre än tio anställda nu föreslås avskaffas, innebär att skyddet mot diskriminering förstärks, vilket i sig är positivt. Det finns dock skäl att anföra följande synpunkter mot förslaget.

Förslaget innebär att svåra ställningstaganden kan uppkomma för enskilda näringsidkare med färre än tio anställda. Det framstår som angeläget att påtala att belastningen för dessa företag måste bli rimlig.

Mot bakgrund av att förslaget träffar en bred och väldigt heterogen grupp näringsidkare, utgår Advokatsamfundet från att de olika branschorganisationerna ger sina medlemmar vägledning och råd kring vilka åtgärder som ska vidtas för att öka tillgängligheten. Till detta kommer dock att ett stort antal näringsidkare inte är medlemmar i någon branschorganisation och att frågan om vägledning för dessa därför måste lösas på annat sätt.

Ur ett rättssäkerhetsperspektiv kan det bli svårt för den enskilde näringsidkaren att veta vad som krävs för att efterleva lagens krav. Är det till exempel diskriminering på grund av

bristande tillgänglighet om en butiksinnehavare är ensam på plats i affären och inte hinner packa varor åt en konsument, som på grund av funktionshinder behöver det? Eller ska det anses skäligt att i den situationen inte kunna erbjuda hjälp med packning av varorna? Det kan innebära svåra avvägningar för den enskilde näringsidkaren, vilka kräver ytterligare vägledning.

Lagförslaget innebär att mindre företag riskerar att få kostnader för att anpassa sig och kunna erbjuda sina varor och tjänster till alla. Exempelvis kan företagare behöva anpassa sin kundkommunikation till särskilda format och ta fram informationsmaterial som är anpassade för samtliga. Detta kan bli särskilt betungande för små företag, som normalt sett inte har en särskilt stor kundkrets, men som ändå vill vidta åtgärder för att undvika att bryta mot förbudet mot diskriminering. Det noteras dock att oskäligt betungande kostnader ej kommer att krävas av arbetsgivaren.

I början av december 2015 hade DO under året fått in totalt 2 200 anmälningar om diskriminering, varav 280 rörde bristande tillgänglighet. Sett till att över 90 procent av företagen inom området varor och tjänster sysselsätter färre än tio personer, är det sannolikt att antalet anmälningar till DO kommer att blir betydligt fler i och med att undantaget tas bort. Då enskilda får möjlighet att föra talan om ersättning för sådan diskriminering, är det troligt att antalet tvister kommer att öka. Rättegångskostnaderna riskerar att bli betungande för den enskilda näringsidkaren, särskilt sett till att skadestånden är höga. Det görs dock bedömningen att så sannolikt bli fallet under en begränsad tid och att ansvaret återigen läggs på branschorganisationerna, dels utifrån vilket funktionshinder som är aktuellt samt vilken verksamhet näringsidkaren är aktuell inom.

Utredningen konstaterar att det inte torde finnas behov av speciella informationsinsatser till följd av att undantaget tas bort införs (se s. 31). Detta kan ifrågasättas.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Anne Ramberg